

Jaarverslag 2004

FME **CWM**

Vereniging FME-CWM

De 2.750 ondernemingen die lid zijn van de Vereniging FME-CWM zijn actief in de metaal-, kunststof-, elektronica- en elektro-technische industrie en aanverwante industriële technologie sectoren. Kortweg ook wel de industriële technologie genoemd. De bedrijvigheid reikt van engineering en productie tot handel, industrieel onderhoud en industriële automatisering.

De totale omzet van de leden belooft 53 miljard euro, daarvan gaat 33 miljard euro naar het buitenland. Van de aangesloten ondernemingen heeft 80% minder dan 100 medewerkers in dienst. Bij de lidbedrijven zijn in 2004 in totaal ongeveer 270.000 medewerkers in dienst.

Aan FME-CWM zijn gelieerd: de Stichting Management Ondersteunende Diensten (MOD); de Vereniging Inkoopcontract; de Stichting Industrieel Technologie Centrum (ITC); de Stichting Members' Benefits, de Stichting Energie Inkoop Metalekro (STENIM) en de Stichting Nederlandse Verwijdering Metalekro Producten (NVMP).

Meer informatie over de vereniging en haar activiteiten is te vinden op www.fme-cwm.nl

Bureau en regiokantoren

Op 31 december 2004 zijn bij het bureau van de Vereniging FME-CWM 220 personen in dienst (200 fte's). Om de dienstverlening aan de leden te verbeteren zijn in 2004 de regiokantoren in Barendrecht en Uithoorn samengevoegd tot het regiokantoor West-Nederland en gehuisvest op het hoofdkantoor in Zoetermeer. De regiokantoren Haren (Gr.) en Apeldoorn zullen in maart 2005 worden samengevoegd tot één regiokantoor Noordoost-Nederland, gevestigd in Zwolle. In Haren blijft een steunpunt bestaan. Het regiokantoor Zuid-Nederland blijft gehuisvest in Tilburg met een steunpunt in Roermond.

Leden kunnen met hun vragen terecht bij de telefonische Helpdesk op de regiokantoren - telefoonnummer: 0900 821 21 91 (10 ct/min.). De regionale bestuursstructuur met vijf besturen blijft onaangetaast.

Industrie weer erkend als motor economie

Al enkele jaren op een rij moeten we in het jaarverslag constateren dat de hoop op een economische opleving waarmee het jaar begonnen is, de bodem is ingeslagen. Ook eind 2004 is er geen reden om te juichen over de economische prestaties van Nederland. De groei blijft achter, de concurrentiepositie verslechtert en de investeringen dalen. Een pakket van 2,5 miljard euro extra bezuinigingen voor 2005 moet Nederland uit de langste dip sinds 50 jaar omhoog trekken. Gelukkig kent 2004 ook positief nieuws. De industrie wordt in politiek Den Haag weer erkend als motor van de Nederlandse economie.

Bovenop de economische malaise kende 2004 veel maatschappelijke onrust. Dit kwam onder meer door voorgestelde veranderingen in een aantal sociale uitkeringen, zoals WW en WAO. Met name de maatregelen om pensionering vóór het 65ste levensjaar te ontmoedigen, zorgden op het gebied van arbeidsvoorwaarden voor spanningen. In het najaar werden ook ondernemingen in de industriële technologie op beperkte schaal slachtoffer van stakingen en acties waartoe de vakorganisaties hadden opgeroepen. Nadat uiteindelijk in november een Sociaal Akkoord werd gesloten tussen kabinet, werkgevers- en werknemersorganisaties, konden partijen die de afspraken in de CAO Metalektro moeten vernieuwen, voor 2005 nieuwe onderhandelingsdata afspreken.

2004 is een belangrijk jaar geweest voor de industriële technologie - een nieuw begrip dat de plaats gaat innemen van "metalektrosector" omdat daarmee het brede en veelvormige karakter van de bedrijfstak beter wordt verwoord. De overheid heeft eindelijk het belang van de industrie voor de Nederlandse economie weer erkend. Dat blijkt onder meer uit de Industriebrief met als titel *'Hart voor de industrie'*, die het kabinet in december naar de Tweede Kamer heeft gestuurd. Het kabinet zegt toe de knelpunten aan te zullen pakken die het ondernemen nu belemmeren, zoals vele vaak onnodige, regels die hoge kosten met zich meebrengen. FME-CWM zal het kabinet houden aan de toezegging het ondernemingsklimaat te verbeteren en het vernieuwingsvermogen van het bedrijfsleven te vergroten. De Tweede Kamer zal kleur moeten bekennen en moeten uitspreken dat de uitvoering van de concrete actiepunten belangrijk is.

In het kader van de niet te stoppen internationalisering was op 1 mei 2004 de uitbreiding van de Europese Unie met tien nieuwe landen, waaronder acht voormalige Oostbloklanden, van groot belang. Deze historische gebeurtenis

heeft grote gevolgen voor de industriële ondernemingen in Nederland, daarbij inbegrepen de industriële dienstverleners. Want vooralsnog zijn de productiekosten in Midden- en Oost-Europa lager en veel bedrijven besluiten hun productie helemaal of voor een deel daar naartoe te verplaatsen.

Er wordt een levendig debat gevoerd of die productieverplaatsing nadelig is voor de Nederlandse economie en voor onze welvaart. Dat hoeft niet, maar dan moeten we wel zelf de handen uit de mouwen steken en zelf beter gaan presteren door te investeren in vernieuwing van productie en productieprocessen, in vernieuwing van marktontwikkeling en in vernieuwing in de bedrijfsvoering. Bovendien, overheveling van productie is maar één kant van internationalisering. Nederlandse ondernemers investeren ook in ondernemingen in de nieuwe lidstaten en voor hen is het dus onderdeel van een groeiscenario. Het leidt tot een verdere marktontwikkeling en een sterkere concurrentiepositie. Overigens is de handel met de nieuwe EU-landen in de periode mei-december al flink gegroeid. De invoer uit deze landen steeg met 40 procent en de uitvoer vanuit Nederland nam met 30 procent toe.

In de tweede helft van het jaar bekleedde Nederland het Europese voorzitterschap. In die periode werd de verstrekkende beslissing genomen om in oktober 2005 de toetredingsonderhandelingen met Turkije daadwerkelijk te beginnen. Ook trad een nieuwe Europese Commissie aan in Brussel die concurrentiekracht centraal stelt in haar beleid. En minister Zalm van Financiën wist het terugdringen van de administratieve lasten voor bedrijven definitief op de Europese agenda te krijgen.

Een beter ondernemingsklimaat en een herstel van de concurrentiekracht zijn nodig om ook de industriële technologie weer boven jan te krijgen. Als dat niet gebeurt, zal 2005 opnieuw niet het jaar van de omslag blijken te zijn.

Jan Kamminga
Voorzitter Vereniging FME-CWM

Overzicht van de inzet door FME-CWM in 2004

De Vereniging FME-CWM heeft in 2004 de belangen van haar ongeveer 2.750 leden behartigd op een breed terrein en op diverse niveaus. Bovendien is aan individuele ondernemingen advies, bijstand en ondersteuning verleend. Hieronder vindt u een overzicht van de inzet door medewerkers van FME-CWM voor de ondernemingen die actief zijn in de "industriële technologie". Een nieuw begrip dat beter past bij de moderne, hightech uitstraling van de bedrijfstak en dat de plaats gaat innemen van "metalektrosector".

Industriebeleid

In december 2004 publiceerde het kabinet de Industriebrief 'Hart voor de industrie', met daarin een visie op het industriebeleid en een groot aantal concreet meetbare actiepunten. Daarmee kreeg de industrie weer de enige juiste plek op de politieke agenda die zij verdient, namelijk in het hart van het kabinetsbeleid. De Industriebrief is tot stand gekomen in nauwe samenspraak met industriële bedrijven en brancheorganisaties, waaronder FME-CWM die in 2005 erop zal toezien dat de concrete actiegerichte agenda wordt uitgevoerd.

FME-CWM is op zich positief over de Industriebrief en over de keuze van het kabinet voor een actief industriebeleid. Een aantal voornemens is inmiddels in daden omgezet. Een intensivering van de Wet Bevordering Speur- en Ontwikkelwerk (WBSO) met vijftig miljoen euro is al bereikt. Deze regeling voor het midden- en kleinbedrijf wordt toegankelijk gemaakt voor procesinnovatie. De overheid heeft - mede op aandringen van FME-CWM - onderzoek gedaan naar een stroomlijning van de uitvoering van de WBSO. Ook de dubbele inspectie door SenterNovem en de Belastingdienst is aan de orde gesteld.

Industriepoort

In september 2004 is *Industriepoort* van start gegaan. Onder deze noemer vinden twee keer per jaar informele netwerkbijeenkomsten plaats in het Haagse perscentrum Nieuwspoort. Vertegenwoordigers van industrie, politiek, ministeries en media ontmoeten elkaar in Industriepoort om van gedachten te wisselen, om contacten te versterken en om samen na te denken over de ontwikkeling van de industrie in Nederland.

Het doel van Industriepoort is een grotere erkenning te bewerkstelligen van de industrie als motor van de Nederlandse economie. Initiatiefnemers zijn naast FME-CWM, vier industriewoordvoerders uit de Tweede Kamer (CDA, PvdA, VVD en D66) en vijf overkoepelende ondernemingsorganisaties: VNCI, (chemische industrie), Federatie NRK (rubber- en kunststofindustrie), VAI (voedingsmiddelenindustrie, sinds 1-1-2005 FNLI), KIVI NIRIA (beroepsvereniging van ingenieurs) en Vereniging VNO-NCW (www.industriepoort.nl).

In het verlengde van dit initiatief zijn in 2004 voor parlementariërs twee zogeheten *Industrielezingen* gehouden waarbij rond een thema FME-CWM-lidbedrijven hun product of dienst presenteerden. Inzet is kamerleden

ervan bewust te maken dat de industrie een sector is die meedenkt en die oplossingen biedt voor maatschappelijke problemen. Kortom: een sector waar Nederland trots op mag zijn. In 2005 staan nog twee lezingen gepland.

Europa

In het jaar dat de Europese Unie (EU) met tien lidstaten werd uitgebreid tot 25 landen maakte ook Brussel eindelijk werk van een eigen industriebeleid. De Europese machinebouw vond in december 2004 tijdens het congres *ManuFuture* (www.manufuture.org) erkenning als belangrijke motor voor innovatie. Het wachten is op stimulerende maatregelen van de Europese Commissie voor deze sector om de erkenning in de praktijk waar te maken.

FME-CWM was medeorganisator van het congres. De missie van *ManuFuture* is voorstellen te doen voor een strategie voor research en innovatie, die in staat is te zorgen voor de noodzakelijke industriële transformatie in Europa. Tijdens het congres is een platform in het leven geroepen gericht op de maakindustrie en aanverwante sectoren. Dit *Manufacturing Enabling Technologies Platform* moet in 2005 verder vorm krijgen.

Innovatie

Het innovatieve MKB moet een grotere rol gaan spelen bij de versnelling van de economische groei. Naast de zakelijke dienstverlening, geldt dit vooral voor de industrie. Deze achterliggende gedachte bepaalt de inhoud van het zogenoemde *Vijfpuntenplan Innovatiebevordering MKB* dat met medewerking van FME-CWM is opgesteld en via VNO-NCW aan het Innovatieplatform is aangeboden.

Het plan geeft aan op welke manier het industriële MKB meer zal gaan investeren en er ook betere resultaten mee zal behalen. En tevens hoe het aantal innovatieve (door)starters kan groeien. Het industriële bedrijfsleven is de motor voor productiviteitsgroei in ons land. Het stimuleren van regionale innovatienetwerken is één van de speerpunten. De *Oostelijke en Noordelijke Toeleverings- en Uitbestedingsagenda* en de *Kennisclusters in de Achterhoek* zijn daarvan goede voorbeelden.

Innoverende ondernemers balanceren voortdurend op het snijvlak van technologie en organisatie. De aanpassing van hun strategie om op de markt te kunnen blijven meespelen heeft vaak gevolgen, zowel voor de productie-

faciliteiten als ook voor de organisatie zelf. Sinds oktober 2004 kunnen ondernemers met praktische vragen op dit gebied terecht bij het ApplicatieCentrum Productie-technologie (ACP) in Eindhoven (www.acp4mkb.nl). Het ACP – aangekondigd in de Industriebrief – is een gezamenlijk initiatief van ondernemingen, TNO Industrie en brancheverenigingen, waaronder FME-CWM. Het is financieel ondersteund door het ministerie van Economische Zaken.

Bij ondernemers blijkt veel belangstelling te bestaan voor de organisatorische gevolgen van technologische innovatie. Workshops opgezet door MOD met de titel “Lean manufacturing” waren meerdere keren volgeboekt.

Kennisverspreiding

Voor ondernemers in de industriële technologie is de opbouw van kennis van levensbelang. Een sleutelrol is weggelegd voor kennis over ontwikkelingen op het gebied van strategie, markt, technologie en organisatie.

FME-CWM is met een aantal partners een project gestart om kennis over nieuwe toepassingen van coating-technieken over te dragen. Het is de bedoeling bedrijven in de keten ervan bewust te maken dat ze mee moeten gaan met de nieuwste technologische ontwikkelingen op het gebied van coatingtechnieken. Er worden landelijke en regionale voorlichtingsbijeenkomsten gehouden. Informatieve brochures worden uitgegeven en een website is ontwikkeld (www.coating-online.nl).

In 2004 kwam ook het project “*Procesinnovatie Verspaning voor MKB bedrijven*” van de grond. De doelstelling hiervan is het opheffen van belemmeringen bij verspanende middelgrote en kleine bedrijven op het vlak van de implementatie van nieuwe verspaningstechnologieën.

Industriële marketing

Industriële ondernemers richten zich traditioneel in eerste instantie op het maken van een goed product. Om succesvol te kunnen zijn, is het steeds belangrijker geworden het product en de organisatie af te stemmen op ontwikkelingen in de markt en op de behoeften van de klant. Kortom: de moderne ondernemer moet om successen te kunnen boeken, marktgericht bezig zijn. Daarbij speelt industriële marketing als ogen en oren van het bedrijf in de markt, een belangrijke rol. Zij moet de input bieden voor succesvolle markt-, product-, proces- of organisatiegerichte innovaties. In 2004 konden ondernemers op een interactieve, praktische wijze kennismaken met de betekenis van industriële marketing voor hun bedrijf in een vierdaagse workshop ‘*Marketing maakt het!*’.

Internationaal ondernemen

De matchmakingformule is ook in 2004 met succes ingezet. Voor de infrastructuursector zijn deuren geopend bij opdrachtgevende marktpartijen in Frankrijk en Zweden, terwijl bedrijven uit de energiewereld zijn geïntroduceerd bij toonaangevende ondernemingen in Zuid-Korea, Japan en Rusland. FME-CWM heeft verder onder meer de exportreizen veiligheid en voedings-

Afscheid van Arie Kraaijeveld

De Algemene Ledenvergadering op vrijdag 12 november 2004 stond volledig in het teken van het afscheid van Arie Kraaijeveld als voorzitter van de Vereniging FME-CWM.

Tijdens het gevarieerde afscheidsprogramma in het Circustheater dat door vice-voorzitter Martin van Pernis aan elkaar werd gepraat, roemden verschillende sprekers de bestuurlijke kwaliteiten van Arie Kraaijeveld en zijn enorme inzet voor de bedrijfstak in de 25 jaar dat hij in dienst is geweest van FME-CWM.

Bijdragen vanaf het spreekgestoelte kwamen van: voorzitter Jacques Schraven van VNO-NCW; Hans van der Windt, landelijk bestuurder van FNV Bondgenoten voor onder meer de metaalktro; vice-voorzitter Ton de Bruine van FME-CWM en staatssecretaris Karien van Gennip van Economische Zaken.

De slagwerkgroep *World Rhythm* verzorgde een muzikaal intermezzo waaraan ook twee ‘Vakkanjers’ uit de bedrijfstak deelnamen.

Arie Kraaijeveld werd benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau. De Vereniging FME-CWM maakte hem tot Lid van Verdienste.

Namens de Vereniging kreeg hij het boek ‘*Altijd blijven praten – De wereld door de ogen van Arie Kraaijeveld*’ aangeboden.

Leden en relaties hadden 40.000 euro bijeengebracht als afscheidscadeau waarvoor Arie Kraaijeveld het Lilianefonds als bestemming had uitgekozen. Hij overhandigde ambassadrice Monique Velzenboer van het ontwikkelingsfonds voor kinderen de cheque.

Slotstuk van het officiële afscheid was een drukbezochte receptie in het Kurhaus waar leden van de Vereniging FME-CWM, collega’s uit het maatschappelijk middenveld en politici persoonlijk afscheid konden nemen van de man die is uitgegroeid tot het boegbeeld van de industrie in Nederland.

Per 1 januari 2005 heeft Jan Kamminga de voorzittershamer overgenomen. Arie Kraaijeveld zal op verzoek van het bestuur van FME-CWM de lopende CAO-onderhandelingen afronden.

middelenindustrie naar Spanje georganiseerd en een metaalktro-missie naar Zuid-China. De organisatie van verschillende inzendingen voor vakbeurzen in binnen- en buitenland is door FME-CWM verzorgd.

FME-CWM heeft actief bijgedragen aan de stroomlijning van het exportinstrumentarium en aan het opstellen van het actieplan *Internationaal Ondernemen* van staatssecretaris Van Gennip van Economische Zaken.

De internationale concurrentiepositie van de metaalktro-bedrijven stond het afgelopen jaar nog steeds onder druk. Toenemende uitbesteding en verplaatsing van productiefaciliteiten met name naar Oost-Europa en het Verre-Oosten (China!) waren het gevolg. Het in 2003 verschenen rapport ‘*Verplaatsing van productiefaciliteiten naar Centraal- en Oost-Europa*’ werd in 2004 veelvuldig geciteerd, gaf aanleiding tot vervolgbijeenkomsten en was onderwerp van nadere studies.

Liberalisering energiemarkt

Energie speelt een steeds belangrijker rol bij FME-CWM-bedrijven. Dit komt onder meer door de liberalisering van de energiemarkt en door de energiebesparing als gevolg van internationale klimaatafspraken. FME-CWM is voorstander van een volledig vrije energiemarkt als, met name binnen de Europese Unie, aan alle randvoorwaarden voor marktwerking wordt voldaan: een onbelemmerde beschikbaarheid en aanvoer van energie tegen marktconforme prijzen. Ook in 2004 is weer intensief overleg gevoerd met de energiebedrijven om knelpunten als gevolg van de tweede en derde fase van de liberalisering van de energiemarkt aan te pakken.

Collectieve energie-inkoop

Processen als facturering, informatie-uitwisseling van verbruiksgegevens en het vernieuwen van transport- en meetovereenkomsten zijn in 2004 verbeterd. Dit kon door ervaringen uit het collectieve energie-inkoopproject van de Stichting Energie Inkoop Metalekro (STENIM) in te brengen in gesprekken met bestuurders en directies van energiebedrijven en met vertegenwoordigers van het ministerie van Economische Zaken. FME-CWM heeft, samen met andere energieverbruikers, concrete suggesties gedaan over aanpassingen van onderdelen van de Elektriciteits- en Gaswet. Voor 2005 heeft STENIM (www.stenim.nl) namens ruim 500 FME-CWM-deelnemers circa 480 miljoen kWh elektriciteit ingekocht en namens 235 FME-CWM-deelnemers 80 miljoen m³ gas. De procedure voor collectieve energie-inkoop voor 2006 en later loopt.

Internationale klimaatafspraken

Om het klimaat te verbeteren is in 1997 in de Japanse stad Kyoto afgesproken dat industrielanden, waaronder Nederland, in de periode 2008-2012 de uitstoot van broeikasgassen – onder meer kooldioxide (CO₂) en stikstofoxiden (NO_x) - met gemiddeld 5% verminderen ten opzichte van 1990. Nadat Rusland het Kyoto-protocol in het najaar van 2004 had geratificeerd, kon het protocol in werking treden. Daarmee komt er een juridische basis om de uitstoot van broeikasgassen terug te dringen. De Verenigde Staten wijzen het Kyoto-protocol af.

De 35 geïndustrialiseerde landen die zich verplichten in 2012 minder broeikasgassen uit te stoten, mogen dat

'thuis' doen, of in het buitenland. Sommige maatregelen, zoals het schoner maken van een industrie, zijn goedkoper te realiseren in ontwikkelingslanden dan in Nederland. Door dit mechanisme krijgt de internationale handel in CO₂-emissierechten die na lange voorbereidingen op 1 januari 2005 is gestart, een stevige impuls.

Emissiehandel is alleen een kansrijk instrument om milieudoelstellingen te realiseren als een efficiënte uitvoering mogelijk is. Voor kleine CO₂-emittenten wegen de baten echter niet op tegen de kosten. In overleg met andere bedrijfstakken en het ministerie van Economische Zaken heeft FME-CWM in 2004 dan ook gepleit voor een ander, effectiever beleid voor kleinere CO₂-emittenten. Deze categorie zou een vrijstelling moeten krijgen voor deelname aan de emissiehandel en voldoende ruimte moeten krijgen voor reeds bestaande succesvolle afspraken die zijn gemaakt door de industrie en het ministerie van Economische Zaken. De *Meerjarenafspraken energie-efficiency verbetering* waaraan veel FME-CWM-bedrijven deelnemen, is daarvan een goed voorbeeld (www.vrom.nl/klimaatverandering).

Luchtverontreiniging

FME-CWM heeft in 2004 haar inbreng gehad op een aantal milieubeleidssterreinen. In Europees verband staat de vermindering van de smogvorming door vluchtige organische stoffen (VOS) en stikstofoxiden (NO_x) centraal. Gelukkig beseft de Nederlandse overheid dat een effectieve aanpak van de smogvorming alleen kans van slagen heeft als dat op Europese schaal gebeurt en bovendien alle doelgroepen, waaronder ook het verkeer, een bijdrage moeten leveren.

De overheid heeft serieuze stappen gezet om ook bij de bestrijding van luchtverontreiniging de administratieve lasten te verminderen. FME-CWM vindt het dan ook positief dat VROM in 2004 op de valreep het *Besluit Vluchtige organische stoffen* heeft ingetrokken. Daarin stonden onder andere eisen voor het milieuverantwoord opleiden van verfspuiters en het gebruik van hoogrendement spuitapparatuur. FME-CWM had al kenbaar gemaakt dat dit duidelijk voorbeelden waren van te ver doorgevoerde regelgeving.

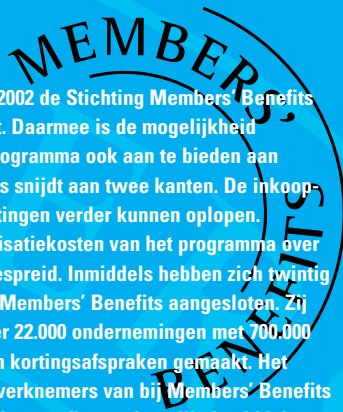
De *Nederlandse Emissierichtlijn Lucht* (NeR) is nu volledig aangepast. Ook het laatste hoofdstuk over de emissievermindering van zeer toxische stoffen (de minimalisatieverplichting) is na intensief overleg tussen de industrie en de overheid afgerond. Praktijkervaringen van bij FME-CWM aangesloten bedrijven hebben een belangrijke rol gespeeld in het realiseren van het eindresultaat.

Herziening van (milieu)regelgeving

De vereenvoudiging van de (milieu)regelgeving begint effect te sorteren. FME-CWM is in overleg met VROM om te onderzoeken of voor een deel van de metalekro-bedrijven algemene regels kunnen gaan gelden waardoor de vergunningplicht Wet milieubeheer kan komen te vervallen. Door een wijziging van de *Wet bodembescherming* – die medio 2005 in gaat - zullen onderzoekskosten en administratieve lasten voor kleinschalige saneringen fors afnemen. Ook de afzwakking van de

Members' Benefits

De Vereniging FME-CWM heeft eind 2002 de Stichting Members' Benefits (www.membersbenefits.nl) opgericht. Daarmee is de mogelijkheid geopend het succesvolle kortingenprogramma ook aan te bieden aan andere branche-organisaties. Het mes snijdt aan twee kanten. De inkoopkracht wordt groter waardoor de kortingen verder kunnen oplopen. Aan de andere kant kunnen de organisatiekosten van het programma over meer brancheorganisaties worden gespreid. Inmiddels hebben zich twintig brancheorganisaties bij de Stichting Members' Benefits aangesloten. Zij vertegenwoordigen in totaal ongeveer 22.000 ondernemingen met 700.000 werknemers. Met 75 leveranciers zijn kortingsafspraken gemaakt. Het Employees' Benefitsprogramma dat werknemers van bij Members' Benefits aangesloten bedrijven van kortingen laat profiteren, bestrijkt inmiddels zo'n 18.000 bedrijven met 580.000 werknemers. Hiervoor zijn met vijftien leveranciers kortingsafspraken gemaakt.

aanhoudingsplicht van bouwvergunningen op verontreinigde locaties is een honorering van een kwestie waarvoor FME-CWM lang aandacht heeft gevraagd.

In 2004 is met andere organisaties in het MKB en de RABO-bank overeenstemming bereikt over de opzet van een organisatie die bedrijven kan ondersteunen bij de uitvoering van een bodemsanering en met name ook kan zorgen voor de afwikkeling van subsidieaanvragen.

De herziening van de richtlijnen voor de opslag van gevaarlijke stoffen (bekend als CPR-15) leidt tot het vervallen van een aantal overbodige bepalingen. Andere regelgeving op het gebied van externe veiligheid geeft wel reden tot zorg, met name het *Besluit externe veiligheid inrichtingen* waarvan nog onduidelijk is welke gevolgen dit kan hebben voor vele bestaande bedrijven. De vraag is of middel (strengere regelgeving) en doel (verhoogd niveau van veiligheid) nog wel met elkaar in verhouding blijven.

Duurzaam innoveren

Regelgeving gericht op het nadrukkelijk betrekken van milieuaspecten bij het productontwerpproces, kort gezegd: duurzaam ondernemen, is in 2004 in Brussel een fase verder gekomen. De eerste lezing in het Europese parlement over het voorstel van de Europese Commissie is afgerond. De vervolgproucedure zal naar verwachting eind 2005 zijn afgerond. FME-CWM zal in samenwerking met de Europese koepel ORGALIME, nadrukkelijk aandacht vragen kleine bedrijven te ondersteunen met bijvoorbeeld cursussen, want slechts weinig bedrijven zullen in staat zijn de Europese regelgeving over duurzaam innoveren zonder meer uit te voeren.

FME-CWM brengt de positie van de sector industriële technologie als gebruiker van stoffen nadrukkelijk over het voetlicht bij de ontwikkeling van het Europees stoffenbeleid REACH. Ook dit geschiedt in nauwe samenwerking met ORGALIME. Speciale aandacht wordt gevraagd voor de mogelijke negatieve gevolgen van REACH. Het is niet ondenkbaar dat speciale stoffen, die noodzakelijk zijn voor de industriële technologie bedrijfstak, door dit beleid van de Europese markt zullen verdwijnen. Bepaalde activiteiten zullen dan in Europa niet meer kunnen worden uitgevoerd, terwijl bedrijven buiten Europa geen belemmeringen van het Europees stoffenbeleid zullen ondervinden.

Voor de uitvoering van het programma 'Duurzaam Innoveren' zijn in 2004 stimuleringsprojecten opgezet met de provincies Utrecht en Noord-Brabant (www.duurzaaminnoveren.nl). In Utrecht wordt nagegaan op welke wijze de promotie over de relatie tussen product en milieu naar de bedrijven toe het best kan worden uitgevoerd. De provincie Noord-Brabant levert een bijdrage van 50% in de kosten van een bedrijfsdoorlichting en/of een ecoscan van een product bij bedrijven in die provincie die milieuaspecten bij het productontwerpproces willen betrekken.

Reprorecht

De facturering van de Stichting Reprorecht voor het kopiëren voor bedrijfsdoeleinden uit kranten, tijdschriften

Netwerk Directiesecretaresses

Het Netwerk voor Directiesecretaresses in de industriële technologie is in 2004 explosief gegroeid van 150 naar 375 deelnemers. Daar bovenop hebben nog 750 directiesecretaresses hun interesse getoond in deelname aan de activiteiten. Doel van het netwerk is directiesecretaresses praktische kennis en ervaringen te laten uitwisselen over zaken die te maken hebben met hun vakgebied en over zaken die specifiek in de bedrijfstak spelen in hun eigen regio. Directiesecretaresses vormen een belangrijke schakel tussen het management, het personeel en de buitenwereld. Vanuit hun positie zijn zij bij uitstek in staat het bedrijf en het personeel optimaal te laten profiteren van het lidmaatschap van FME-CWM. In 2004 hebben in totaal 275 dames deelgenomen aan de zes bijeenkomsten en de vier workshops waarin onder meer webschrijf adviezen werden gegeven en de eigen webpagina van het netwerk – <http://secretarissenetwerk.fme.nl> - is geïntroduceerd.

en vakliteratuur is in 2004 mede op instigatie van FME-CWM drastisch aangepast. De nieuwe systematiek sluit redelijk goed aan bij het feitelijk kopieergedrag van de bedrijven. Het door de stichting beoogde bedrag aan totale inkomsten is teruggebracht van € 75 miljoen tot € 15 miljoen. Voor de meeste lidondernemingen betekende deze aanpassing een decimering van het oorspronkelijke factuurbedrag. Ondernemingen hebben ook de mogelijkheid om op basis van bewijs van het feitelijk kopieergedrag een individuele betalingsregeling met de Stichting Reprorecht te treffen.

Mededingingsrecht

In het mededingingsrecht heeft in 2004, zowel op Europees, als op nationaal niveau, een belangrijke wijziging plaatsgevonden. De preventieve toetsing van mededingingsbeperkende afspraken door de Europese Commissie en door de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa) kwam te vervallen. Partijen kunnen nu niet meer het oordeel van de kartelautoriteiten vragen bij dergelijke afspraken. Daardoor hebben zij niet langer de mogelijkheid langs die weg rechtszekerheid te krijgen over de toelaatbaarheid van de afspraken. Gevolg van deze wijziging is dat het belang van begeleiding van partijen door een deskundige op het gebied van het mededingingsrecht is toegenomen. Sinds jaar en dag vervult FME-CWM deze begeleidingsrol. Bij niet-inachtneming van het mededingingsrecht kunnen boetes worden opgelegd tot 10 procent van de jaaromzet van de betrokken ondernemingen.

Een tweede belangrijke wijziging in het mededingingsrecht betreft een verhoging van het boetebedrag dat de kartelautoriteiten kunnen opleggen bij niet-medewerking van ondernemingen aan onderzoek. De kartelautoriteiten kunnen voortaan een boete op leggen tot € 450.000,00. Het voorheen geldende boetebedrag vormde geen enkele aanleiding voor onwillende ondernemingen om medewerking te verlenen.

Wetgeving elektromagnetische compatibiliteit

Op 31 december 2004 is de nieuwe EMC-richtlijn gepubliceerd. Deze Europese richtlijn stelt eisen aan de elektromagnetische beïnvloeding van elektrotechnische en elektronische producten en installaties en is daarom belangrijk voor zeer veel ondernemingen in de metalektrosector. Jarenlange lobby van onder meer FME-CWM heeft geleid tot een eenvoudiger procedure voor fabrikanten om hun producten op de markt te

brengen. De informatie-regels zijn uitgebreid, waardoor marktcontrole op producten die niet aan de eisen voldoen kan worden verbeterd. Twee certificatieregels, die verplichte inschakeling van een onafhankelijk inspectie- en verificatiebureau vereisten, zijn uit de richtlijn verdwenen. Deze regels waren in de loop der jaren overbodig geworden door het toegenomen kennisniveau in de breedte van de EMC-techniek. Fabrikanten zullen nu steeds op eigen gezag verantwoordelijk zijn voor de overeenstemming van hun producten met de eisen. De richtlijn bevat nu ook een sterk verbeterd regime voor vaste elektrische installaties, waardoor overbodige administratieve regels zijn verwijderd.

Normalisatie

In 2004 kwam het eindrapport van het project "Kenbaarheid Normen en Normalisatie" gereed. Hierin wordt aan het kabinet verslag gedaan van nieuwe inzichten, doorbraken en positieve oplossingen voor gesignaleerde knelpunten op het gebied van de toegankelijkheid van normen en van het normalisatieproces. Het voor het rapport verantwoordelijke platform was samengesteld uit vertegenwoordigers van organisaties van de acht grootste belanghebbende partijen, waaronder FME-CWM. Het belang van normen is de laatste jaren sterk gegroeid, onder meer door toenemende integratie van producten en diensten, door toepassing van normen in Europese productwetgeving en door de groei van de internationale handel. Elke geïnvesteerde euro in normalisatie levert 100 euro op in termen van bruto binnenlands product.

Eén van de deelprojecten is in beheer van FME-CWM uitgevoerd. Het betrof de ontwikkeling van een methodiek waarmee bedrijven het rendement van hun eigen investering door deelname aan formele normalisatie vast kunnen stellen. Door dit inzicht moeten bedrijven beter in staat zijn een weloverwogen keuze te maken om al dan niet deel te nemen.

Arbeidsmarkt

De werkgelegenheid in de industriële technologie is in 2004 verder afgenomen en wel met 2,5%. De teruggang is echter minder abrupt gegaan dan in voorgaande jaren, toen sprake was van vele grote reorganisaties. Ook het aantal gedwongen ontslagen is fors gedaald.

De spanning op de arbeidsmarkt is door de afname van de werkgelegenheid verder verminderd. Toch blijkt uit

regelmatige onderzoeken, zoals de arbeidsmarktmonitor, dat nog een groot aantal moeilijk vervulbare vacatures bestaat. Over het algemeen gaat het hierbij om een vraag naar medewerkers met een hogere technische opleiding (www.arbeidsmarktmonitormetalektro.nl).

Deze ontwikkelingen bevestigen het beeld dat in vergelijking met voorheen een hoger opleidingsniveau nodig is om in de industriële technologie aan de slag te kunnen en te blijven. De verslechtering van de arbeidsmarktpositie voor laaggeschoolden in deze sector gaat onverminderd door.

De noodzakelijke toelating van werknemers uit het buitenland verloopt nog steeds zeer moeizaam. Ondernemingen zijn ook in 2004 weer geconfronteerd met – zeker ten opzichte van concurrerende landen – lange procedures om kenniswerkers in Nederland te laten werken. De verbeteringen die op dit gebied moeten voortvloeien uit het overheidsbeleid dat vanaf 1 oktober 2004 geldt, laten op zich wachten. Het "loket" dat de voor buitenlandse kenniswerkers benodigde verblijfsvergunning moet afgeven, was met de jaarwisseling nog niet volledig operationeel.

Opleidingen

Ondanks de gesignaleerde verminderde spanning op de arbeidsmarkt blijft FME-CWM prioriteit geven aan een vernieuwing van het beroepsonderwijs. Zowel landelijk als regionaal zijn projecten voortgezet of gestart om op termijn voldoende instroom in de sector zeker te stellen van jongeren en van mensen met een bèta- en technische opleiding. Daarbij is onder meer nauw samengewerkt met de Stichting A+O en met de Stichting Axis, waarvan de activiteiten worden voortgezet door haar opvolgster, de Stichting Deltapunt Bèta/Techniek (www.deltapunt.nl).

Het *Metopiaproject* en het *Verbreidingsprogramma Techniek in het Basisonderwijs* (VTB) zijn hiervan voorbeelden. Doel van het Metopiaproject is het versterken van de (regionale) relaties en de samenwerking tussen ROC's en ondernemingen. ROC's en deelnemende bedrijven hebben van de Stichting A+O een geldprijs als investeringskapitaal ontvangen, dat moet worden besteed aan de innovatie van het beroepsonderwijs. Het VTB richt zich op het breder integreren van techniek in het basisonderwijs. Uitgangspunt is techniek een integraal onderdeel te laten zijn van bestaande vakken zoals aardrijkskunde, geschiedenis en lichamelijke opvoeding.

De erkenning van eerder verworven competenties (EVC) heeft ook in 2004 hoog op de agenda gestaan. Door EVC-instrumenten te ontwikkelen en beschikbaar te stellen, kunnen op een effectieve wijze opleidingstrajecten voor medewerkers worden ingericht die al in de sector werkzaam zijn.

Ook de versterking van de kenniscirculatie tussen het hoger beroepsonderwijs en het MKB heeft veel aandacht gekregen. Hierbij is gekozen voor een decentrale, regionale aanpak. Deze bottom-up benadering zal naar verwachting bijdragen aan de innovatiekracht van bedrijven én onderwijsinstellingen.

Digitale nieuwsbrief

Vanaf september 2004 stuurt FME-CWM, als er aanleiding toe is, per e-mail de nieuwsbrief *IB Actueel* naar de lidbedrijven. Daarin staan actuele berichten over ontwikkelingen die van direct belang zijn voor de bedrijfsvoering. Deze snelle vorm van nieuwsvoorziening dient als extra informatiebron bovenop InfoBulletin dat één keer per drie weken verschijnt.

Arbeidsvoorwaarden

2004 heeft op het gebied van arbeidsvoorwaarden in het teken gestaan van onrust en grote onduidelijkheden door de vele proefballonnen vanuit de politiek, de discussie rond VUT/prepensioen en een verscheidenheid aan wetsvoorstellen en maatregelen. De gevolgen hiervan zullen ook in 2005 merkbaar zijn. Ondernemingen hebben grote belangstelling getoond voor de voorlichtingsbijeenkomsten die FME-CWM heeft gehouden om informatie te verstrekken over de actuele ontwikkelingen. FME-CWM zal hiermee doorgaan.

Tegen de achtergrond van een stagnerende economische ontwikkeling startten in het voorjaar 2004 de voorbereidingen voor de vernieuwing van de CAO Metalektro die op 1 juli 2004 afliep. Er was onder meer sprake van een achterblijvende groei, een sterk oplopende werkloosheid en te hoge arbeidskosten. Ook het Sociaal Akkoord van kabinet, werkgevers- en werknemersorganisaties van eind 2003, waarbij afgesproken was dat begin 2004 een akkoord over VUT/prepensioen gesloten zou worden, oefende invloed uit op de onderhandelingen. Omdat niet tijdig een akkoord over VUT/prepensioen werd bereikt, konden de onderhandelingen in juni 2004 niet resulteren in nieuwe CAO-afspraken voor de metalektro.

In het najaar van 2004 werd ook de metalektrosector getroffen door stakingen en acties, die evenwel een beperkte omvang hadden. Het was een reactie van de vakorganisaties op een opeenstapeling van maatregelen waarmee het kabinet dreigde: eenzijdig ingrijpen in WAO, afschaffing van de fiscale voordelen van (pre)pensioen en VUT, aanscherping van de eisen voor een WW-uitkering, verbod van loonaanvulling in het tweede ziektejaar en afschaffing van het algemeen verbindend verklaren van CAO's.

Uiteindelijk werd in november 2004 opnieuw een Sociaal Akkoord gesloten tussen kabinet, werkgevers- en werknemersorganisaties. Onderdeel daarvan was een ingrijpende wijziging in de fiscale behandeling van (pre)pensioen en VUT en een wijziging van de WAO, alles ingaande op 1 januari 2006. Partijen betrokken bij de CAO Metalektro hebben tegen de achtergrond van dit Sociaal Akkoord nieuwe onderhandelingsdata in 2005 afgesproken.

Ook zijn studies over de pensioenproblematiek gestart. Het gaat met name over de gevolgen van de nieuwe fiscale regelingen die gaan gelden. FME-CWM heeft bij de discussies over de toekomstige fiscale behandeling van VUT/prepensioen op allerlei niveaus, onder meer in de politiek en bij VNO-NCW, in eerste instantie zeer nadrukkelijk gepleit voor het behoud van de mogelijkheid om eerder dan 65 jaar te kunnen stoppen met werken. In de loop van de maanden werd evenwel duidelijk dat er geen ontkomen aan is met de pensioenleeftijd te schuiven, omdat onder meer de vergrijzing de financierbaarheid van het pensioenstelsel in gevaar brengt.

FME-CWM heeft in 2004 voor de (verschillende) groepen leden arbeidsvoorwaardenonderzoeken verricht. Ook is een competentie-monitor ontwikkeld die kan worden gebruikt bij het verder introduceren van competentie-

management. Informatie hierover zal begin 2005 aan alle leden worden verstrekt.

Pensioenen

De verschillende pensioenregelingen hebben ook in 2004 onder grote druk gestaan. Dit werd enerzijds veroorzaakt door de economische teruggang en anderzijds door de ook in 2004 toegenomen regelgeving en controle door Pensioen & Verzekeringkamer (PVK) die op 30 oktober 2004 is opgegaan in de Nederlandsche Bank (DNB).

De discussies over de fiscale behandeling van VUT/prepensioen leidden tot grote onzekerheid over de mogelijkheden de diverse (vroeg)pensioenregelingen voort te zetten. De besturen van de pensioenfondsen kregen een nieuw Financieel Toetsingskader (FTK) opgelegd, dat per 1 januari 2006 van toepassing wordt. Daar bovenop kwam onduidelijkheid en onzekerheid door discussies en dreigende regelgeving over 'pensionfund governance'.

De interpretatie van IAS-regels (International Accounting Standard) betekende voor ondernemingen en pensioenfondsen onduidelijkheid over de (wijze van) financiële verslaggeving van pensioenverplichtingen. Naar het zich laat aanzien gaan de discussies over het stelsel van pensioenen in de komende jaren nog door.

Het Bedrijfstakpensioenfonds voor de Metalektro (PME) beheert de pensioenrechten van circa 537.000 deelnemers. De sector omvat 1.348 ondernemingen, van scheepswerven tot producenten van halfgeleiders. Op basis van een belegd vermogen van 14 miljard euro behoort het fonds tot de top 5 in de grootte van de pensioenfondsen in Nederland (www.metalektropensioen.nl).

Gezondheid

FME-CWM heeft in 2004 haar activiteiten voor een actief arbobeleid in de industriële technologie vervolgd. Dit ondanks het stranden, eind 2003, van het overleg over een arboconvenant op het gebied van lasrook, schadelijk geluid en oplosmiddelen tussen FME-CWM, Koninklijke Metaalunie, de vakverenigingen en het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

In het project '*Gezond werken in de Metalektro*' uitgevoerd door de Raad van Overleg Metalektro (ROM) is een integrale aanpak van preventie, ziekteverzuim en reïntegratie ontwikkeld. Deze aanpak is succesvol getoetst bij verschillende ondernemingen. FME-CWM zal de lidbedrijven in de loop van 2005 een CD-ROM sturen met de resultaten van het project.

De invoering van de Tabakswet per 1 januari 2004 heeft ook een grote impact gehad op de ondernemingen in de Metalektro. FME-CWM heeft tevergeefs bezwaar gemaakt bij het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn & Sport vooral ook omdat veel lidbedrijven vaak grote(re) ruimten hebben met een zodanige inhoud en inrichting dat volgens objectieve maatstaven geen hinder van het roken wordt ondervonden. Hierbij gaat het met name om productie- en fabriekshallen zonder compartimenten met een behoorlijke hoogte waarin machines, en dus ook de

medewerkers, redelijk ver uit elkaar staan. Helaas heeft de minister van Volksgezondheid deze ruimten niet tot uitzondering verklaard.

Samen met de ondernemersorganisaties VNO-NCW en AWWN is een brochure uitgebracht waarin de Tabakswet wordt uitgelegd en waarin concrete suggesties worden gedaan voor een rookbeleid. FME-CWM wacht op de mogelijkheid tot het maken van bezwaar tegen een boete van de Voedsel en Waren Autoriteit. Tot nu toe hebben alle bedrijven slechts een waarschuwing gekregen en daartegen kunnen juridisch gezien geen stappen worden ondernomen.

FME-CWM heeft samen met andere branches een leidraad 'Veilig werken op hoogte' ontwikkeld. Hiermee is voorkomen dat de ladder uit Nederland zou worden verbannen.

In Europees verband is flink gelobbyd, om de richtlijnen elektromagnetische en optische straling tot een werkbaar resultaat te brengen.

In 2004 heeft FME-CWM het *Convenant Stoffen* ondertekend. Dit heeft geleid tot een project op het gebied van metaalbewerkingsvloeistoffen. Het doel is om de kennisinfrastructuur in de keten van producenten, gebruikers en afvalverwerkende bedrijven te verbeteren en daarmee het grote aantal arbeidsgebonden huidproblemen in de metaal te verminderen.

FME-CWM heeft zich in 2004 met VNO-NCW ingezet om de verplichte aansluiting bij arbodiensten te schrappen. Dat zal per 1 juli 2005 gebeuren. Hierdoor krijgen ondernemingen meer ruimte voor maatwerk op het terrein van arbeidsomstandigheden en de aanpak van ziekteverzuim.

FME-CWM heeft tevens gewerkt aan terugdringing van de overdaad aan onder meer Arbowet- en regelgeving. Het uitgangspunt daarbij is dat Nederland niet voorop moet lopen en dat de Europese regelgeving voldoende is.

Het WAO-risico is in de metaalindustrie 0,9%, in de elektrotechniek 1,0% en in de metaal en techniek 0,8%. Landelijk gezien ligt het percentage op 0,95%. Het verzuimpercentage in de metaal- en elektrotechnische industrie bedraagt 4,7 en in de metaalbewerking op 4,3. Het landelijk gemiddelde voor de industrie ligt op 5,8. Het totale landelijk gemiddelde voor private bedrijven is 4,7.

FME-CWM betreurt het dan ook dat de Arbeidsinspectie (AI) eind 2004 in een rapport een eenzijdig, negatief beeld schetst over de arbeidsomstandigheden in de metaal. Dit doet tekort aan de arbo-inspanningen van de ondernemingen in deze sector. In het merendeel van de door de AI geconstateerde overtredingen is sprake van een risico-inventarisatie en -evaluatie (RIE) die wél is goedgekeurd door de arbodienst, maar niet door de Arbeidsinspectie. Voor praktische informatie over risico-inventarisatie en -evaluatie: www.rie.nl.

Aanpak strijdige regels

FME-CWM heeft in 2004 opnieuw op verschillende manieren bijgedragen aan de bestrijding van overbodige en tegenstrijdige regels op alle gebieden waar bedrijven mee te maken hebben. Uit de meldingen bij het Meldpunt tegenstrijdige regelgeving van het ministerie van Economische Zaken (EZ) over tegenstrijdige, onlogische of onnodig belastende regels is gebleken dat de wet- en regelgeving over arbeidsomstandigheden en milieu de grootste boosdoener is.

Als vervolg op de resultaten van het Meldpunt heeft EZ in een aantal gemeenten in Nederland werkgroepen geïnitieerd om de klachten aan te pakken. In Emmen en Eindhoven heeft FME-CWM samen met enkele lidbedrijven deelgenomen aan een werkgroep metaal. In deze werkgroepen is een veelheid aan knelpunten aan de orde geweest. Dat varieerde van een gebrekkige afstemming door gemeenten tussen enerzijds bouwvergunningen voor woningbouw en anderzijds het (te weinig) instandhouden van de op basis van milieuoverwegingen benodigde ruimte tussen bedrijven en woningen tot onjuiste interpretaties van wettelijke eisen door de brandweer.

In Emmen en Eindhoven zijn afspraken gemaakt om de knelpunten op gemeentelijk of landelijk niveau zoveel mogelijk op te lossen. Deze resultaten van de werkgroepen zullen worden gepresenteerd aan andere Nederlandse gemeenten en zullen door EZ worden ingebracht bij de diverse ministeries voorzover de knelpunten hebben geleid tot aanbevelingen om landelijke wetgeving aan te passen.

Het Interdepartementaal Projectbureau Administratieve Lasten (IPAL) startte in 2004 een project waarbij modelbedrijven uit diverse sectoren zijn doorgelicht op administratieve lasten. In de sector metaal is bij een van de FME-CWM-leden een uitgebreide inventarisatie van de problemen bij het naleven van de informatieverplichtingen uitgevoerd. Er zijn 65 knelpunten gevonden, variërend van de veelvuldige wijzigingen in de fiscale regelgeving tot het uitvoeren van een risico-inventarisatie en -evaluatie. IPAL en het ministerie van Economische Zaken hebben samen met de bewindslieden van de diverse betrokken departementen de afspraak gemaakt vóór Prinsjesdag 2005 passende verbetermaatregelen te formuleren voor de gevonden knelpunten.

Er bestaat een grote variëteit aan inspecties van diverse overheden en het bedrijfsleven. Soms komen in korte tijd bij een bedrijf inspecteurs van verschillende instanties over de vloer. Dit kost veel tijd en levert vaak (dezelfde) administratieve lasten op. In het project Gezamenlijke Bedrijfsbezoeken Rijksinspecties heeft FME-CWM zich mede gebogen over de vraag hoe de Rijksinspecties door gezamenlijk optreden minder overlast voor bedrijven kunnen vormen. Daarnaast heeft FME-CWM zich in dit project ingezet voor goede handhaving in Europees en mondiaal verband, omdat ook deze kwestie van invloed is op een level playing field voor het bedrijfsleven.

Brancheorganisaties

Eind 2004 zijn bij de Vereniging FME-CWM meer dan 160 branches aangesloten. De werkterreinen variëren van cv-ketels tot zeeschepen en van windmolens tot revalidatiehulpmiddelen. Een aantal nieuwe branches is aangeworven, onder meer op het gebied van appendages, lastechniek, elektrische systemen, speciaal machinebouw en textiel-machinebeurzen. Een nieuwe branchevereniging voor professioneel industrieel onderhoud, Profion, zal in het voorjaar van 2005 worden gelanceerd.

Een belangrijke ontwikkeling bij de branches is ook de recente aansluiting bij FME-CWM van kennisinstellingen die actief zijn op technische terreinen. In deze categorie heeft de vereniging in 2004 het Nederlands Corrosie Centrum (NCC) en de Stichting Bouwen met Staal kunnen verwelkomen. Kennis is een collectief belang voor de bedrijfstak. De kennisgerichte branches waarin veel lidbedrijven participeren, hebben een grote toegevoegde waarde en dragen bij aan het verstevigen van het industriehuis FME-CWM, onder meer door hun interactie met andere branches. Bovendien stimuleren ze innovatieve inspanningen in de industriële technologie en leveren daardoor een krachtige bijdrage aan de uitvoering van het nationaal industriebeleid.

Binnen het bureau neemt ook het aantal organisaties toe dat zich richt op brancheoverschrijdende dienstverlening. Vernieuwde wetgeving voor de inzameling en recycling van consumenten apparaten en het in gang zetten van de inzameling en recycling van professionele apparatuur, zoals medische, tandtechnische en beveiligingsapparatuur betekenen een nieuwe uitdaging voor de door FME-CWM opgerichte stichting Nederlandse Verwijdering Metalektrische Producten (NVMP) en de Stichting Metalektrische Recycling (SMR). Met name het vaststellen van de werkingssfeer van de Europese richtlijn en de implementatie in nationale regelgeving zorgen voor handen vol werk dat in het belang van de lidbedrijven wordt verzet. Inmiddels is over de reikwijdte van de producentenverantwoordelijkheid bij professionele apparaten veelal overeenstemming bereikt en opgesteld in een aparte website www.bea-indicator.nl

De al eerder gesignaleerde trend van het vormen van samenwerkingsverbanden en zelfs het aangaan van federaties heeft zich in 2004 met kracht doorgezet. Het meest recente voorbeeld is de clustering van de Federatie Technisch Centrum (FTC), de Vereniging van Importeurs van Machines en Gereedschappen (VIMAG) en de Fabrikanten van Hardmetalen Gereedschappen (FHG). Verder is de fusie van de Federatie Hydrauliek en Pneumatiek (FHP) en de Vereniging voor Aandrijftechniek (VVA) tot de Federatie Aandrijftechniek (FEDA) een belangrijk wapenfeit op dit terrein.

Het door FME-CWM zelf ontwikkelde opleidings- en trainingspakket voor branchemanagers is met succes in uitvoering genomen. De participatie in deze opleiding in 28 modules waaronder lobbyen, branchestrategie, vergadertechniek, time-management en conflict-beheersing, ligt op een bovengemiddeld niveau en de beoordeling door de deelnemers is zeer positief. Niet alleen branchemanagers maar ook branchebestuurders zijn in de gelegenheid gesteld om hun kennis en kunde aan te scherpen in zogeheten masterclasses met een sterk accent op strategieontwikkeling voor branches en lobbyvaardigheden. Ook hier was de deelnamegraad hoog en de beoordeling door de participanten positief. Het doel van de opleiding is de service naar de leden toe op een hoger plan te brengen.

Meer dan honderd medewerkers van de afdeling Branches hebben ook in 2004 hun bijdrage geleverd aan het flexibel en effectief kunnen functioneren van de bij FME-CWM aangesloten brancheorganisaties.

Colofon

Uitgave:
Vereniging FME-CWM,
Afdeling Communicatie

Redactie:
Yvonne van der Heijden,
Journalistieke en Informatieve Teksten,
Loon op Zand

Vormgeving:
Boulogne Jonkers,
Bureau voor Grafische Vormgeving,
Zoetermeer

Druk:
Koninklijke BDU Grafisch Bedrijf B.V.,
Barneveld

Productiebegeleiding:
Afdeling Communicatie,
Vereniging FME-CWM, Zoetermeer

Vereniging FME-CWM

vereniging van ondernemingen in de metaal-,
kunststof-, elektronica- en elektrotechnische
industrie en aanverwante sectoren

Boerhaavelaan 40

Postbus 190, 2700 AD Zoetermeer
Telefoon (079) 353 11 00
Telefax (079) 353 13 65
E-mail: alg@fme.nl
www.fme-cwm.nl